Svar på fullmäktigemotion, Förebyggande av våld bland barn och unga och stärkande av elev- och studerandevården under nästa HYTE-planeringsperiod, välfärdsområdesfullmäktige 3.11.2025

Mellersta Österbottens välfärdsområdesstyrelse 26.10.2026 § 232
1051/00.02.01/2025

Beredningen

verksamhetsområdeschef Piia Kurikkala, piia.kurikkala(at)soite.fi,
samarbetsdirektör Minna Lönnbäck, minna.lonnback(at)soite.fi

143 § i förvaltningsstadgan Ledamöternas motioner

Enligt 143 § i förvaltningsstadgan har en ledamot rätt att väcka motioner i välfärdsområdesfullmäktige:

Efter behandlingen av de ärenden som anges i kallelsen till sammanträde har fullmäktigegrupperna och fullmäktigeledamöterna rätt att väcka skriftliga motioner i frågor som gäller välfärdsområdets verksamhet och förvaltning. Motionen lämnas in till ordföranden skriftligt eller elektroniskt. Vid ett elektroniskt sammanträde ska motioner lämnas in elektroniskt på det sätt som sammanträdets ordförande meddelar.

Motionen ska utan vidare behandling remitteras till välfärdsområdesstyrelsen för beredning. Välfärdsområdesfullmäktige kan besluta att en remissdebatt ska föras om beredningen av det ärende som avses i motionen.

Ledamot Tuija Leivo-Rintakorpi har 3.11.2025 väckt en fullmäktigemotion om förebyggande av våld bland barn och unga i Mellersta Österbottens välfärdsområde och om stärkande av elev- och studerandevården under nästa HYTE-planeringsperiod.

Motionen finns som kompletterande material.

Svar på fullmäktigemotionen

Mellersta Österbottens välfärdsområde Soites åtgärder för att förebygga våld bland barn och unga och för att stärka elev- och studerandevården.

Mellersta Österbottens välfärdsområdesfullmäktige godkände välfärdsplanen 25.5.2026. I välfärdsplanen har det följande fastställts som ett av huvudmålen i fråga om barn och unga: Barns och ungas förtroende för tjänster och omgivningen stärks och de fysiska och digitala miljöerna är tryggare. I välfärdsplanen har frågan konkretiserats i fråga om delmål, åtgärder, ansvariga aktörer och åtgärdsmätare.

Personaldimensioneringen inom elev- och studerandevårdens kurator- och psykologtjänster grundar sig på lagen om elev- och studerandevård. En kurator får ansvara för högst 670 elever eller studerande och en psykolog för högst 780 elever eller studerande.

Tjänsterna ska vara lättillgängliga och i första hand ordnas vid läroanstalten. Inom Soite har det utsetts en skolkurator för varje skola. Dessutom har det fastställts för vilka skolor och läroanstalter de ansvariga skolkuratorernas tjänster är tillgängliga. Kuratorstjänsterna är tillsatta och personalstyrkan motsvarar det nuvarande antalet elever och studerande. I brådskande ärenden ordnas det möjlighet till samtal samma eller följande arbetsdag och i icke-brådskande ärenden senast den sjunde arbetsdagen. Under långa frånvaron tryggas kontinuiteten i tjänsten med stöd av de ansvariga skolkuratorerna och den ledande skolkuratorn.
Tillgången till skolpsykologtjänster har varierat regionalt, för vissa tjänster har varit obesatta och det har varit svårt att rekrytera egna skolpsykologer särskilt i ådalsområdet. Rekryteringen har dock gått framåt, vilket har förbättrat tillgången till tjänster och minskat behovet av köpta tjänster. Den planmässiga och regelbundna rekryteringen av skolpsykologer fortsätter för att en tillräcklig egen personalresurs ska kunna tryggas så jämlikt som möjligt i hela välfärdsområdet.

Uppföljningen av psykologtjänsternas tillgänglighet, resurser och regionala jämlikhet stärks genom en enhetlig uppföljningsmodell. I uppföljningen beaktas antalet elever och studerande, personalresurserna, det direkta skolvisa och konsultativa ansvaret, arbetsinsatsen genom köpta tjänster samt genomförda kundbesök. Uppföljningsinformationen används vid bedömning och utveckling av tjänsterna, resursfördelning och kunskapsledning.

I Soite används flera verksamhetsmodeller för att stärka tidig identifieringen av barns och ungas stödbehov och det att familjer får stöd vid rätt tidpunkt. I den servicehandledning för barnfamiljer som inleddes i början av 2026 och som omfattar hela Soites område arbetar yrkesutbildade personer inom både social- och hälsovården. Inom servicehandledningen behandlas också nya barnskyddsanmälningar som gäller barn och unga som ännu inte har ett klientskap som avses i socialvårdslagen eller barnskyddslagen. På så sätt kan stödbehovet bedömas och behövliga tjänster inledas i ett så tidigt skede som möjligt.

Våren 2026 infördes det en modell för integrerat barnskyddsarbete i hela Soites område. I modellen kan samma arbetstagare ansvara för barnets och familjens serviceprocess från bedömningen av servicebehovet till tjänster enligt socialvårdslagen och vid behov vidare till barnskydd. Modellen stärker kontinuiteten i arbetet och minskar bytena bland de arbetstagare som arbetar med kunden. Samtidigt stöder den ett långsiktigt samarbete med skolor, småbarnspedagogiken, organisationer, församlingar och andra regionala aktörer.

Resurser riktas också till mentalvårdstjänster och servicen vid beroenden på basnivå för barn och unga. Målet är att identifiera stödbehovet tidigt samt göra servicehandledningen och bedömningen av vårdbehovet smidigare. Inom tjänsterna används stegvisa servicemodeller, handledd egenvård och psykosociala metoder. Stöd

på basnivå i rätt tid förebygger att problemen förvärras och minskar behovet av tyngre tjänster.

Utvecklingen av tidigt stöd och förebyggande tjänster stärks dessutom genom projekten Som stöd för dig och Föräldraskap som ger kraft. Inom elev- och studerandevården genomförs vid sidan om det individuella stödet även generellt inriktat och förebyggande arbete. Kuratorerna ordnar tillsammans med skolornas övriga aktörer bland annat verksamhet med anknytning till kompisfärdigheter, emotionella färdigheter och känsloreglering.

Även personalens kompetens stärks. Inom Soite utbildas nyckelpersoner för arbete mot våld i nära relationer. De ger stöd i fråga om tidig identifiering av våld och i fråga om att föra våld på tal samt stärker personalens kompetens inom olika tjänster. Anvisningarna och introduktionsmaterialet inom Barnahus-modellen stöder yrkesutbildade personer i att identifiera och ingripa i fysiskt, psykiskt våld och sexuellt våld som riktas mot barn och unga samt i försummelse av omsorg.

Framöver riktas det fortsättningsvis resurser till tidig identifiering, stöd med låg tröskel och tjänster för familjer vid rätt tidpunkt. Servicehandledningen för barnfamiljer och modellen för integrerat barnskyddsarbete etableras och deras funktion utvecklas. Inom mentalvårdstjänsterna och servicen vid beroenden på basnivå för barn och unga stärks det tidiga stödet, servicehandledningen, bedömningen av vårdbehovet och användningen av verkningsfulla psykosociala metoder. Samtidigt utvecklas det generellt inriktade och förebyggande arbetet inom elev- och studerandevården, och samarbetet med läroanstalter, kommuner, organisationer och andra regionala aktörer stärks.

Resursfördelningen och åtgärdernas genomslag följs upp som en del av ledningen och utvecklingen av tjänsterna. Med hjälp av uppföljningsinformationen bedöms om tjänsterna riktas tillräckligt tidigt och jämlikt samt om de genomförda åtgärderna minskar behovet av tyngre tjänster.

I den regionala välfärdsplanen för barn och unga 2026–2029 har det som mål ställts upp att man stärker den fysiska, psykiska och digitala tryggheten för barn, unga och familjer samt minskar barns och ungas erfarenheter av mobbning, våld och trakasserier. Åtgärderna omfattar tidigt ingripande, modeller för att identifiera och ingripa i våld, Barnahus-modellen, Ankarverksamheten samt samarbete med polisen, kommunerna, läroanstalterna och andra aktörer.

Uppfyllelsen av målen följs upp bland annat med hjälp av nationella indikatorer som beskriver barns och ungas upplevelser av fysiskt hot, fysiskt våld, mobbning i skolan och sexuella trakasserier. Dessutom följer man upp hur våld tas upp till diskussion, användningen av kartläggningsblanketter för våld, genomförda utbildningar,

nätverkssamarbete, det regionala införandet av verksamhetsmodeller samt utvecklingsåtgärder för kunskapsledning.

Tillgången till elev- och studerandevårdens tjänster och iakttagandet av de lagstadgade tidsfristerna följs som en del av den regionala uppföljningsmodellen. Det skapas ett mer enhetligt och jämförbart kunskapsunderlag om tillgången till kurators- och psykologtjänster, personalresurserna, genomförda kundbesök och tidsfristerna för tillgång till tjänster än det kunskapsunderlag som finns för närvarande.

Ledningen och samarbetet mellan aktörerna stärks genom en struktur för kollektiv genomslagskraft som omfattar lokala vardagsteam, en regional ledningsgrupp och en ledningsgrupp för kollektiv verkan. Målet är en gemensam lägesbild, gemensamma uppföljningsindikatorer, åtgärder som stöder varandra och kontinuerlig växelverkan. Dialogen med läroanstalternas personal fortsätter och målet är att ordna samarbetsmöten i stor omfattning i områdets olika kommuner.

Uppföljningen av barns och ungas erfarenheter av våld kopplas till genomförandet av den regionala välfärdsplanen och elevhälsoplanen. Välfärdsområdesfullmäktige ges en rapport om genomförandet av åtgärderna och utvecklingen av uppföljningsindikatorerna som en del av den regelbundna uppföljningen av välfärdsberättelsen. Om tillgången till elev- och studerandevårdens tjänster rapporteras i samband med delårsrapporterna och bokslutsberättelsen.

Beslutsförslag

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå för välfärdsområdesfullmäktige att den antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutade föreslå för välfärdsområdesfullmäktige att den antecknar svaret som utarbetats på motionen för kännedom.